

Надія ПОГОРЛЕЦЬКА,

orcid.org/0000-0002-2019-1671

аспірантка кафедри англійської мови та методики її викладання

Херсонського державного університету

(Херсон, Україна) prohorletska@gmail.com

ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ СЛОВЕСНИЙ ОБРАЗ MANA В НОВОЗЕЛАНДСЬКИХ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ

Наукову розвідку присвячено дослідженню образу MANA у новозеландських поетичних текстах з позиції лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного підходів. Взаємозв'язок мови та культури завжди посідав чинне місце у царині філологічних досліджень, що сприяло формуванню новітніх підходів до висвітлення цього явища. Художні тексти, які включають етнокультурні словесні образи, вимагають більшого глибокого декодування, а експлікація смислів цих образів безпосередньо залежить від фонових знань інтерпретатора. Більшій уваги заслуговують архетипні образи, які не лише втілюють загальновідомі міфологічні сюжети, а й несуть нові, колоритні символи, що ґрунтуються на непізнаних етнореаліях новозеландського етносу. Саме таким образом є MANA у культурі Нової Зеландії.

Мета статті полягає у висвітленні етнокультурної специфіки поезії Нової Зеландії шляхом виявлення способів осмислення й засобів мовленнєвого втілення образу MANA в поетичних текстах. Ілюстративним матеріалом слугували поетичні твори новозеландських поетів Міла К., Адамса А.Г. та Саллівана Р.

У статті надано аналітичний огляд наукового доробку з проблем вивчення зв'язку мови і культури у різних наукових вимірах та визначення місця новозеландської поезії у світовій культурі. Спираючись на сучасну когнітивну теорію словесного поетичного образу (Белєхова Л.І.), визначаємо етнокультурний словесний поетичний образ як лінгвокогнітивний конструкт, що інкорпорує передконцептуальну, концептуальну та вербальну іпостасі і містить міфологічні уявлення етносу про світ (Воробей Н.В.).

Дослідження етнокультурних словесних образів новозеландської поезії у світлі когнітивної поетики уможливило визначення етнокультурного словесного образу MANA з допомогою імплікативних ознак архетипів ВЛАДА, СИЛА, ЛЮДИНА, ВІРА, ВОДА. Такі концептуальні імплікації слугують засобом вилучення смислу етнокультурних словесних поетичних образів. Відтак MANA визначається як надзвичайна сила, субстанція, особлива циклічна та божественна енергія. У лінгвокультурі маорі з «мани» все починається і «маною» усе закінчується.

Ключові слова: *словесний поетичний образ, етнокультурний словесний образ, мана, архетип, новозеландська поезія.*

Nadiia POHORLETSKA,

orcid.org/0000-0002-2019-1671

Postgraduate Student at the Department of English Language and Methods of Its Teaching

Kherson State University

(Kherson, Ukraine) npohorletska@gmail.com

ETHNOCULTURAL VERBAL IMAGE MANA IN NEW ZEALAND POETIC TEXTS: LINGUO-COGNITIVE AND LINGUO-CULTURAL APPROACHES

The research focuses on revealing context and sense of the image MANA in New Zealand poetic texts from linguo-cognitive and linguo-cultural perspective. The relation between language and culture has always been in the center of philological investigations. It stimulated the novel approaches to the exploration of this phenomenon. Literary text that includes ethnocultural verbal images requires a comprehensive decoding while explicating these images senses directly depends on the interpreter's background knowledge. Archetypal images which not only embody universally known mythological plots, but also have new, picturesque symbols based on the unique ethno-realia of New Zealand ethnos deserve special attention. Among all of those archetypal images MANA occupies a particular place in New Zealand culture.

The aim of the article is to explore the ethnocultural peculiarity of New Zealand poetry via detecting comprehensive ways and verbal means of image MANA embodiment in poetic texts (Karlo Mila, Arthur Henry Adams and Robert Sullivan).

The article demonstrates the analytical review of scientific researches on the problem of language-culture relation and defining the place of New Zealand poetry in the world culture. In contemporary cognitive theory of verbal poetic

image (Belekhova L.) an ethnocultural verbal image is viewed as a linguo-cognitive construct that incorporates a pre-conceptual, conceptual and verbal planes as well as the mythological beliefs of ethnos about the world (Vorobej N.).

Exploring ethnocultural verbal images of New Zealand poetry in cognitive perspective we have detected that ethnocultural verbal image MANA is revealed via implicative features of archetypes AUTHORITY, POWER, PERSON, WAY, FAITH, WATER. Such conceptual implications help to extract the sense of ethnocultural verbal images thus defining MANA as a supernatural power, a substance, a unique cyclical and sacred energy. In maori linguoculture all begins with mana and all ends with it.

Key words: verbal poetic image, ethnocultural verbal image, mana, archetype, New Zealand poetry.

Постановка проблеми. Культура є однією з найскладніших і всеосяжних категорій в історії людства, з якою можна порівняти хіба що феномен життя взагалі. Культура внутрішньо суперечлива, тому що містить два напрями розвитку: «консервативний» («той, що зберігає») і «прогресивний» («той, що розвиває»), що передбачає перегляд, переоцінку, а часто й відмову від того, що було прийнятним на попередніх етапах (Алефиренко, 2010: 34). Але тим і сильна, тим і життєздатна культура, що має властивість відбирати, повертатися до колишнього досвіду чи відмовлятися від нього (Там само). Отже, у центрі філологічних досліджень постає взаємозв'язок мови та культури етносу.

Їхня взаємозумовленість виражається передусім в тому, що мова – це резервуар етнокультурного змісту, засіб проникнення в ієрархію етнокультурних цінностей, інструмент інтерпретації, категоризації й концептуалізації вторинних семіотичних систем – звичаїв, обрядів, вірувань тощо (Волкова, 2015: с. 7). Сьогодні не згасає зацікавленість у вивченні етнокультурних аспектів образного простору художніх текстів, що допомагає виявляти приховані смисли та пізнавати культуру іншого народу.

Аналіз досліджень. У сучасній філологічній науці сформовано багато самостійних напрямів, у яких зв'язок мови і культури етносу науковці розкривають з різних наукових позицій.

У річищі онтологічного напрямку описано етнічні особливості мовних картин світу на матеріалі української, російської, англійської та китайської мов, які обслуговують комунікативні потреби народів, що належать до різних лінгвокультурних ареалів (Голубовська І.О.), висвітлено систему міфопоетичних і культурних значень в слов'янській культурі (Маслова В.А., Воробійов В.В., Телія В.М.), розроблено лінгвокультурну термінологічну систему (Арутюнова Н.Д., Степанов Ю.С., Маслова В.О., Костомаров В.Г., Верещагін Є.М.), введено термін лінгвокультурема (Воробійов В.В.), виявлено етнокультурну специфіку концептів та їх формування у концептосфері, розроблено методика їх вилучення (Воркачев С.Г., Карасік В.І., Приходько А.М.).

З позицій лінгвoseміотичного підходу розкрито специфіку етноконцептів східних слов'ян (Слухай Н.В.), визначено складники етноміфопоетичної картини світу східних слов'ян і досліджено передконцепти (Петриченко О.А.), проаналізовано складники архетипного символу «світове дерево» у слов'янській культурі (Єлісова М.О.).

У річищі когнітивно-дискурсивних досліджень охарактеризовано типи й види словесного поетичного образу, висвітлено його онтологічні й гносеологічні властивості та лінгвокогнітивні механізми формування й функціонування словесного поетичного образу у тексті (Белехова Л.І.), шляхом поетико-когнітивного аналізу описано особливості реконструкції художніх концептів як одиниць індивідуально-авторського світобачення (Ніконова В.Г.), у когнітивно-семіотичному і нарративному ракурсі досліджено міфологічні образи та встановлено способи формування й виявлення етнокультурних смислів у сучасних творах (Волкова С.В.), у лінгвокогнітивному та лінгвокультурологічному аспектах висвітлено етнокультурну картину світу в афро-американській поезії (Воробей Н.В.).

Аналітичний огляд наукового доробку з проблеми вивчення новозеландської поезії засвідчує, що більшість наукових розвідок здійснено у літературознавчому вимірі (Павлов Є., Уільямс М., Edmond M., Harris N.M., Leggott M., Newton J., Stead C.S. та ін.). У річищі структурно-семіотичного аналізу визначено вплив географічного простору на конструювання новозеландської поезії (Дроздовський: 2009). У соціокультурному аспекті висвітлено поняття дому як індикатора новозеландської культурної ідентичності у жіночій поезії ХХ ст. (Дурре: 2004). У контексті когнітивно-дискурсивного напрямку описано еволюцію образу маорі та роль маорійського ренесансу у становленні літератури Нової Зеландії (Кравинская, 2015; Кравинская, 2016). Спираючись на матеріал новозеландського варіанта англійської мови, охарактеризовано природу взаємодії концептуальних картин світу автохтонного населення Нової Зеландії та європейських переселенців (Николаева, 2011), розкрито проблему побудови та співставлення лінгвокультурних моделей сим-

волотворення в австралійській та новозеландській картинах світу (Женевская, 2016).

Висвітлення природи взаємозв'язку мови та культури у різних наукових парадигмах, глибокий інтерес до вивчення англомовної літератури колоритних етносів (австралійської – Макарова О.О., Маляренко І.О., Свірідова Ю.О., Цапів А.О., африкансько-американської – Воробей Н.В., Фролова Н.С., амеріндіанської – Волкова С.В.) свідчить про широкий інтерес науковців до цієї проблеми і, отже, – про насущність таких мовознавчих розвідок та про необхідність подальшого досліджування етнокультурних словесних образів у поетичних текстах Нової Зеландії, які досі не розглядалися у лінгвокогнітивному та лінгвокультурологічному аспектах.

Метою статті є висвітлення етнокультурної специфіки поезії Нової Зеландії шляхом виявлення способів осмислення й засобів мовленнєвого втілення етнореалій культури маорі в поетичних текстах у лінгвокогнітивному та лінгвокультурологічному вимірі. **Об'єкт** наукової розвідки – етнокультурні словесні образи в новозеландських поетичних текстах, а **предмет** – особливості формування та функціонування таких словесних образів у новозеландській поезії.

Виклад основного матеріалу. У вступній статті редактора до чергового випуску міжнародного журналу *Poetry New Zealand*, який було засновано у Новій Зеландії та присвячено виключно поезії та поетиці, Джек Росс поставив важливе питання «*What is New Zealand Poetry?*». На його думку, доречніше розглядати поняття не новозеландської поезії, а «новозеландських поезій». Адже спектр культур та мов, які існують у Новій Зеландії, виражені «у багатьох мовах, формах – мовою оригіналу та мовою перекладу, дуальному тексті та усній формі» (Ross, 2015: 9). Не можливо не погодитися з думкою Джека Росса про те, що жодне визначення новозеландської поезії, котре намагається обмежити або ж применшити цінність поезії та пісні мовою маорі, не може сприйматися серйозно.

Уся історія Нової Зеландії як бікультурного суспільства досить компактно вміщається в період трохи більше двох століть. За цей час щоденні контакти між маорі та пакеха за умов відносної географічної ізоляції збагатили їх концептуальні картини світу багатьма концептами, якими «поділились» один з одним нові сусіди (Николаева, 2007: 20). Вони запропонували своє бачення навколишньої дійсності та свою філософію життя. У результаті концепти, які раніше були притаманні лише одному із співтовариств,

знаходили свою нішу в свідомості іншого, поступово ставши здобутком усієї нації (Там само). Саме аналіз новозеландської літератури дасть можливість зрозуміти, як мислить себе людина в культурно-історичній та релігійно-філософській традиції, віддаленій від Європи й Америки (Дроздовський, 2009: 174). З огляду на це фокусуємо наше дослідження саме на етнокультурних словесних образах у поетичних текстах, які допоможуть висвітлити етнокультурну специфіку образного простору новозеландської поезії.

У річищі когнітивного підходу Белехова Л.І. визначає словесний поетичний образ як лінгвокогнітивний конструкт, що інкорпорує передконцептуальну, концептуальну та вербальну сторони або іпостасі (Белехова, 2002: с. 189). Передконцептуальна іпостась словесного поетичного образу є його передкатегоріальною структурою, що скеровує матеріальне формування в поетичному тексті через осмислення базових концептів та архетипів, які є його підґрунтям та джерелом глибинного смислу. Подальше вилучення смислу словесного поетичного образу здійснюється через аналіз змісту, вираженого у концептуальній іпостасі образу та через аналіз семантики номінативних одиниць, що експлікують образ (Белехова, 2002: с. 194).

Під етнокультурним словесно-поетичним образом слідом за Воробей Н.В. розуміємо лінгвокогнітивний та лінгвокультурний спосіб організації змісту віршованого тексту, у якому маніфестовані міфопоетичні уявлення етносу про світ (Воробей, 2011: с. 7). Незнання символів приводить до неоднозначних інтерпретацій. Здебільшого тексти, у яких є архетипні образи, що втілюють загальновідомі сюжети і глобальні символи, сприяють прототипічному прочитанню. Натомість тексти, що містять етнокультурні словесні образи, вимагають більш глибоко прочитання. Ступінь експлікації смислу таких образів залежить від фонових та енциклопедичних знань читача (Белехова, 2018: 39).

У культурній спадщині автохтонного населення Нової Зеландії маорі є кумулятивне поняття *mana*, яке охоплює цілий комплекс значень. У словнику мови маорі зазначено 11 англомовних еквівалентів іменника *mana* – «*prestige, authority, control, power, influence, status, spiritual power, charisma – mana is a supernatural force in a person, place or object*» та «*jurisdiction, mandate, freedom*» (Moorfield, 2003–2021). Автохтонні мешканці Нової Зеландії вкладають в поняття *mana* більше, ніж «*престиж, влада, контроль, вплив, статус, божественна міць, харизма; правосуддя, мандат*

чи свобода», *mana* для маорі – це «божественна сила у людині, місці чи предметі».

Архетип MANA сформувався у свідомості маорі дуже давно. Лексична одиниця схожа за правописом з англійським словом *mana* («манна небесна»), але не суголосна за своїм значенням та фонетичним складом. Згідно з Біблією, манна – це їжа, яку Бог посилав іудеям щоранку, коли у них скінчились припаси дорогою з Єгипту, і означає «несподівано одержані блага». Новозеландська ж *mana* містить інше, багаторівневе та багатоліке значення.

Mana осмислюється як надзвичайна сила, субстанція або ефект присутності. Вона звертається до енергій та духів земного світу. Маорі розрізняють різні *mana*, досвід, пов'язаний з нею, і вважають, що життя може досягнути своєї повноти, коли *mana* приходить у світ. Найважливіша *mana* приходить з Те Коге – царства за межами світу, який ми бачимо (Te Ahukaramū Charles Royal, 2007).

Новозеландська поетеса Карло Міла у поетичному тексті «*Mana*» спробувала показати, що такий архетип як *mana* важко перекласти іншою мовою, а його зміст можна осмислити за допомогою яскравих поетичних образів, що дозволять цілісно висвітлити етнокультурну картину світу у поезії Нової Зеландії.

У світлі когнітивної поетики проаналізуємо словесний поетичний образ «*How do I describe you in English / integrity / influence / respect / authority / none of those words / quite / reach / like the Greek word 'entheos' lies at the root of the word 'enthusiastic' / it means that / the gods are with you / creative / energetic / enthusiastic / charismatic / power / pulse / and yet mana / all of those words / fail to reveal you*» (Mila, 2017), де архетип MANA містить такі концептуальні схеми: MANA не є НЕДОТОРКАНІСТЮ, ВПЛИВОМ, ПОВАГОЮ, ВЛАДОЮ, СИЛОЮ, РИТМОМ, MANA є ВІРОЮ. Зв'язок значень, що містяться у семантиці номінативних одиниць *integrity / influence / respect / authority / none of those words / quite / reach* – чистота, вплив, повага, влада, жодне з цих слів не досягає тебе та *creative / energetic / enthusiastic / charismatic / power / pulse / and yet mana / all of those words / fail to reveal you* – творча, енергетична, захоплююча сила, вібрація – і досі, *mana*, усім цим словам не вдається осягнути тебе, підсилені асиндетоном та заперечними конструкціями-повторами *none of those words quite reach* та *all of those words fail to reveal you*, визначають зміст усього словесного поетичного образу: *mana* – це не влада та авторитет, навіть не сила, це щось більше, сильніше,

божественне. На останнє вказує семантика словесного поетичного образу *the gods are with you* – боги з тобою, у якому сутність незвичної субстанції *mana* виражена концептуальною метафорою СИЛА є ВІРА.

У новозеландській культурі *mana* йде пліч-о-пліч з *tapu* (обмеженість, заборона – божественний стан), одне впливає на інше (Moogfield, 2003–2021). Певні обмеження, порядки та зобов'язання повинні виникати, якщо *mana* виражена у фізичній формі, такій як людина або предмет. Поняття священності, обмеження та порядків розуміють під терміном *tapu*. Наприклад, гори, які були важливими для окремих племенних груп, завжди були *tapu*, і дії на цих вершинах були обмеженими (Te Ahukaramū Charles Royal, 2007).

Передконцептуальною іпостасю словесних поетичних образів «*sometimes I imagine a personal bank / an accumulated pool of cool greenstone coins*» (Mila, 2017) – «інколи я уявляю особистий банк, назбираний басейн холодних нефритових монет» є архетип MANA, який активується номінативними одиницями *bank* – банк та *coins* – монети разом з епітетом *greenstone* – нефритовий. Нефрит посідає особливе місце у культурах багатьох країн світу, проте культуру корінного населення Нової Зеландії важко уявити без цього дорогоцінного каменю. Народ маорі використовував нефрит для виготовлення прикрас, різноманітних амулетів, зброя та зброї. Використовують декілька назв цього каменю – *pounamu* (традиційна назва маорі), *greenstone* (загальноновживаний термін, який все частіше заміщає лексема *pounamu*) та *New Zealand jade* (новозеландський нефрит) (Keane, 2006). Символи *mana* МОНЕТИ, БАНК, НЕФРИТ активують схемний образ MANA є БАГАТСТВО. І тут же у поетичному тексті з'являються словесні поетичні образи «*you are more / than money / can buy*» – «ти більше, ніж можна придбати за гроші», «*all mana / no money*» – «уся *mana* – не гроші», «*mana / you are more than a precious stone on a neck*» – «*mana*, ти більше, ніж дорогий камінь на шиї», які сконструйовані на концептуальній метафорі MANA є НЕМАТЕРІЛЬНОЮ ЦІННІСТЮ та є антитезою до вказаним вище словесним поетичним образам.

У низці словесних поетичних образів «*when you are gone*» – «коли ти пішла», «*when mana walks in the room*» – «коли *mana* прогулюється по кімнаті», «*you come and you go*» – «ти приходиш та йдеш», «*the mana in me / sees the mana in you*» – «*mana* в мені дивиться на *mana* в тобі» (Mila, 2017), «*There is no one worthy now to wield thy dying mana*» – «Зараз немає нічого більш важ-

ливого, ніж володіти моєю згасаючою manoю» (Adams, 1899) *mana* осмислюється з допомогою імплікативних ознак архетипу ЖИТТЯ, які представлені в номінативних одиницях *walk, come, go, see, dying*. Звідси отримуємо концептуальну схему MANA є ЖИВА ІСТОТА, ЛЮДИНА.

Графічна організація поезії «MANA» Роберта Саллівана вирізняється незвичним розташуванням тексту, злиттям слів, використанням заголовних літер, ліній, стрілок та відсутністю пунктуації. У наведеному нижче фрагменті поезії архетип MANA містить концептуальну схему MANA є ШЛЯХ, ДОРОГА:

*rEVENge and ACCEPTance
paths to mana* (Sullivan, 2021).

Семантика номінативних одиниць *rEVENge* – *помста, реванш* та *ACCEPTance* – *одобрення, прийняття* підсилена прийомом графікації. Часткове використання великих літер надає іншого відтінку лексичним одиницям: *EVEN* – *вечір, кінець дня*, *ACCEPT* – дієслово: *приймати, погоджуватися*. Графікувати *rEVENge* та *ACCEPTance* активують амбівалентні схемні образи MANA є КІНЕЦЬ, MANA є ДІЯ.

Поряд з *mana* також у новозеландській культурі є поняття *mauri*. Це енергія, яка зв'язує та оживляє усі речі у фізичному світі. Без неї *mana* не може поринути в людину або предмет. Ідея приливу «мани» у світ через *tapu* і *mauri* ґрунтується на більшій частині щоденного життя маорі. Наприклад, маорі поміщали священні каміння у рибацькі сітки, де ті могли привабити рибу. З цією ж метою використовували каміння у пастках для ловлі птахів. Коли риба потрапляла у сітку чи пташка – у пастку, маорі бачили перед собою щось більше ніж створіння – вони бачили енергію в цих фізичних формах. Улов риби – це прибуття *Tangaroa*, бога моря, який означав прихід «мани» (Te Ahukaramū Charles Royal, 2007). У словесних поетичних образах «*mana / you ebb and you flow*» – «мана, ти відступаєш та прибуваєш», «*each cell singing an ode to being alive / woke when you flow through my body*» – «кожна клітинка, співаючи оду, живе, прокидається, коли ти протікаєш моїм тілом» (Mila, 2017) об'єктивується міфологічна сторона архетипу MANA, чому засвідчують дієслова *ebb, flow, flow through*. Звідси *mana*

осмислюється у концептуальній схемі MANA є ЕНЕРГІЯ. До того ж зазначені вище номінативні одиниці актуалізують імплікативні ознаки архетипу ВОДА, який відіграє важливу роль у новозеландській лінгвокультурі. Архетип ВОДА також посилює словесні поетичні образи «*when you flow through my body / I know / I am caught in the current of a river / larger than the length of my own lifetime*» – «коли ти протікаєш моїм тілом, я знаю, мене підхоплює течія річки», «*I am in the flow / of something greater than my own self*» – «я в допоміг чогось величнішого, ніж я сама», «*where I began as tears / one riverbank closer / to the ocean / where I will return / to saline / salt / water*» – «де, я почулася як прориви, берег річки ближчий до океану, де я повернуся до соляного озера, солі, води», «*return / all the way back to the river / and flow*» – «увесь шлях поверну до річки і течії» (Mila, 2017). Такі концептуальні імплікації архетипу ВОДА як ЕНЕРГІЯ, ЖИТТЯ, ОЧИЩЕННЯ, ПЛИННІСТЬ, РУХ допомагають вилучити смисл зазначених вище словесних поетичних образів, який полягає у трактуванні *mana* особливою життєдайною та циклічною енергією, з якої все починається і все закінчується.

Висновки. Етномовне кодування культурно-історичного досвіду народу шляхом вкраплення у віршовані тексти образів непрямой номінації, що вираженні етнокультурно маркованими мовними одиницями, здійснюється на рівні когнітивних процесів та слугує засобом репрезентації етнокультурної значущості поетичного доробку. Архетип MANA міцно вкоринився у лінгвокультуру новозеландців, незважаючи на історичні перепити та процес колонізації. Новітні технології та прогрес не змогли витіснити міфологічні вірування маорі зі свідомості бікультурного суспільства Нової Зеландії. Етнокультурний словесний образ MANA є лише одним із складників колоритної етнокультурної картини світу у новозеландській поезії, яка вміщає інші міфологічні, орнітологічні, флористичні, гастрономічні образи тощо. Перспективним убачаємо висвітлення зазначених типів етнокультурних словесних образів у поетичних текстах Нової Зеландії з лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного погляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алефиренко Н.Ф. Лінгвокультурологія: ценностно-смысловое пространство языка: учебное пособие. Москва: Флинта, Наука, 2010. 288 с.
2. Белехова Л.І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: дис. доктора філол. наук: 10.02.04 / Київський національний лінгвістичний ун-т. Київ, 2002. 476 с.

3. Белєхова Л.І. Різномасштабне дослідження поетичного мовлення: Збірник наукових праць / Відп. ред. Просяннікова Я.М. Херсон, 2018. 184 с.
4. Волкова С.В. Міфологічні образи в сучасних америндіанських прозових текстах: Монографія. Херсон: Айлант, 2015. 340 с.
5. Воробей Н.В. Етнокультурна картина світу в афро-американській поезії: лінгвокогнітивний та лінгвокультурологічний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Херсонський державний університет. Херсон, 2011. 22 с.
6. Дроздовський Д. Народження тексту з духу землі (про специфіку сучасної новозеландської поезії). *Vsesvit*. 2009. № 3–4. С. 172–181. URL: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/560/41/> (дата звернення: 16.06.2021).
7. Женевская Е.В. Лингвокультурные модели симвообразования в австралийской и новозеландской картина мира (на материале концептов флоры и фауны): дис. ...канд. филол. наук: 10.02.20 / Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Дальневосточный федеральный университет». Владивосток, 2016. 195 с.
8. Кравинская Ю.Ю. Маорийский ренессанс 1950–2000: репрезентация национального возрождения в литературе. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. № 9 (51). 2015. С. 110–114 URL: http://scjournal.ru/articles/issn_1997-2911_2015_9-2_31.pdf (дата обращения: 27.02.2020).
9. Кравинская Ю.Ю. Эволюция образа маори в литературе Новой Зеландии XX века. *Филология*. Волгоград: Научное обозрение. № 3 (3). 2016. С. 52–55. URL: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=1575092> (дата обращения: 18.08.2019).
10. Николаева О.В. Взаимовлияние концептуальных картин мира маори и пакеха в условиях бикультурной среды Новой Зеландии (на материале новозеландского варианта английского языка). *Вестник НГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2007. Том 5. Выпуск 1. С. 20–30. URL: <https://nsu.ru/xmlui/handle/nsu/2238> (дата обращения: 17.12.2020).
11. Николаева О.В. Теория взаимодействия концептуальных картин мира: языковая актуализация (на материале новозеландского варианта английского языка и языка маори): автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.20 / Дальневосточный федеральный университет. Москва, 2011. URL: <http://www.dissers.ru/avtoreferati-dissertatsii-filologiya/a79.php> (дата обращения: 22.06.2021).
12. Adams A.H. Poems. URL: <https://www.poemhunter.com/arthur-henry-adams/biography> (Last accessed: 27.07.2019).
13. Duppe C.R. Poetic (Re) Negotiation of Home in New Zealand Women's Poetry of the 20th century: PhD thesis. Freiburg. 2004. 228 p.
14. Keane B. Pounamu – jade or greenstone – Pounamu – several names. *Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand*. 2006. URL: <http://www.TeAra.govt.nz/en/pounamu-jade-or-greenstone> (Last accessed: 30.03.2021).
15. Mila K. Mana. *Ōrongohau – Best New Zealand Poems*. 2017. URL: <https://www.bestnewzealandpoems.org.nz/past-issues/2017-contents/karlo-mila> (Last accessed: 11.05.2021).
16. Moorfield J. Te Aka Online Māori Dictionary. 2003–2021. URL: <https://maoridictionary.co.nz> (Last accessed: 14.07.2021).
17. Ross J. What is New Zealand Poetry? *Poetry New Zealand. Yearbook 2 (November 2015)* / edited by Jack Ross. Auckland: School of English & Media Studies Massey University. 2015. P. 7–10.
18. Sullivan R. MANA. *Piki Ake*. 2021. URL: http://www.trout.auckland.ac.nz/press/piki_ake/piki_ake_8.html. (Last accessed: 17.05.2021).
19. Te Ahukaramū Charles Royal. Te Ao Mārama – the natural world – Mana, tapu and mauri. *Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand*. 2007. URL: <http://www.TeAra.govt.nz/en/te-ao-marama-the-natural-world/page-5> (Last accessed: 14.07.2021).

REFERENCES

1. Alefirenko, N.F. (2010). Lingvokul'turologiya: tsennostno-smyslovoe prostranstvo yazyka. [Linguoculturology: Value-Semantic Space of Language]. Moskva: Flinta: Nauka. 288 p. [in Russian].
2. Bieliakhova, L.I. (2002). Obraznyi prostir amerykanskoj poezii: lnhvokohnityvnyi aspekt [Imagery space of American poetry: linguocognitive aspect]. Doctor's thesis. Kyiv, 2002. 476 p. [in Ukrainian].
3. Bieliakhova, L.I. (2018) Rizoaspektne doslidzhennia poetychnoho movlennia [Multi-aspect research of poetic language]: Proceedings Scientific publication / Vidp. red. Prosiannikova Ya.M. Kherson. 184 p. [in Ukrainian].
4. Volkova, S.V. (2015) Mifolorni obrazy v suchasnykh amerindianskykh prozovykh tekstakh [Mythloric images in modern Amerindian prosaic texts]. Kherson: Ailant, 340 p. [in Ukrainian].
5. Vorobei, N. V. (2011) Etnokulturna kartyna svitu v afro-amerykanskoj poezii: lnhvokohnityvnyi ta lnhvokulturolohichniy aspekt [Ethnocultural Picture of the World in the African American Poetry: Linguistic, Cognitive and Cultural Aspects]. Extended abstract of doctor's thesis. Khersonskiy derzhavnyi universytet. Kherson. 22 p. [in Ukrainian].
6. Drozdovskiy, D. (2009). Narodzhennia tekstu z dukhu zemli (pro spetsyfyku suchasnoi novozelandskoj poezii) [The birth of the text out of the spirit of land (about the peculiarities of modern New Zealand poetry)]. *Vsesvit*. № 3–4. P. 172–181. Retrieved from <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/560/41/>. [in Ukrainian].
7. Zhenevskaya, E.V. (2016) Lingvokulturnye modeli simvolobrazovaniya v avstraliyskoj i novozelandskoj kartinakh mira (na materiale kontseptov flory i fauny) [Linguocultural models of symbol formation in Australian and New Zealand world views (case study of flora and fauna concepts)]. Candidate's thesis. Federalnoe gosudarstvennoe avtonomnoe obrazo-

vatelnoe uchrezhdenie vyisshego professionalnogo obrazovaniya «Dalnevostochnyy federalnyiy universitet». Vladivostok. 195 p. [in Russian].

8. Kravinskaya, Yu.Yu. (2015). Maoriyskiy renessans 1950–2000: reprezentatsiya natsional'nogo vozrozhdeniya v literature [The Maori Renaissance 1950–2000: representation of the national revival in literature]. *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*. № 9 (51). P. 110–114. Retrieved from http://scjournal.ru/articles/issn_1997-2911_2015_9-2_31.pdf. [in Russian].

9. Kravinskaya, Yu.Yu. (2016). Evolyutsiya obraza maori v literature Novoy Zelandii XX veka [Evolution of Maori image in the 20th-century literature of New Zealand]. *Filologiya*. Volgograd: Nauchnoe obozrenie. № 3 (3). P. 52–55. Retrieved from <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=1575092>. [in Russian].

10. Nikolaeva, O.V. (2007). Vzaimovliyanie kontseptual'nykh kartin mira maori i pakekha v usloviyakh bikul'turnoy sredy Novoy Zelandii (na materiale novozelandskogo varianta angliyskogo yazyka) [Mutual conceptual exchange between the Maori and Pakeha world views in the bicultural environment of New Zealand (case study of New Zealand English)]. *Vesnik NGU. Seriya: Lingvistika i mezhkulturnaya kommunikatsiya*. Tom 5. Vypusk 1. P. 20–30. Retrieved from <https://nsu.ru/xmlui/handle/nsu/2238>. [in Russian].

11. Nikolaeva, O.V. (2011). Teoriya vzaimodeystviya kontseptual'nykh kartin mira: yazykovaya aktualizatsiya (na materiale novozelandskogo varianta angliyskogo yazyka i yazyka maori) [The theory of mutual exchange between conceptual world views: language actualization (case study of New Zealand English and Maori language)]. Extended abstract of doctor's thesis. Dalnevostochnyy federal'nyy universitet. Moskva. Retrieved from <http://www.dissers.ru/avtoreferati-dissertatsii-filologiya/a79.php>. [in Russian].

12. Adams, A.H. (1899). Poems. Retrieved from <https://www.poemhunter.com/arthur-henry-adams/biography>.

13. Duppe, C.R. (2004). Poetic (Re) Negotiation of Home in New Zealand Women's Poetry of the 20th century: PhD thesis. Freiburg. 228 p.

14. Keane, B. (2006). Pounamu – jade or greenstone – Pounamu – several names. *Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand*. Retrieved from <http://www.TeAra.govt.nz/en/pounamu-jade-or-greenstone>.

15. Mila, K. (2017). Mana. *Ōrongohau – Best New Zealand Poems*. Retrieved from <https://www.bestnewzealandpoems.org.nz/past-issues/2017-contents/karlo-mila>.

16. Moorfield, J. (2003). Te Aka Online Māori Dictionary. 2003–2021. Retrieved from <https://maoridictionary.co.nz>.

17. Ross, J. (2015). What is New Zealand Poetry? *Poetry New Zealand. Yearbook 2 (November 2015)* / edited by Jack Ross. Auckland: School of English & Media Studies Massey University. 2015. P. 7–10.

18. Sullivan, R. (2021). MANA. *Piki Ake*. Retrieved from http://www.trout.auckland.ac.nz/press/piki_ake/piki_ake_8.html.

19. Te Ahukaramū Charles Royal. Te Ao Mārama – the natural world – Mana, tapu and mauri. (2007). *Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand*. Retrieved from <http://www.TeAra.govt.nz/en/te-ao-marama-the-natural-world/page-5>.